

Ministerie van Economische Zaken
De Directie Energiemarkt & Innovatie, drs. mw. B. Westgren
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

P.O. Box 1113
6160 BC Geleen
The Netherlands
T: +31 (0) 46 410 77 79
F: +31 (0) 10 264 40 65

Our reference
2015USG-001237

Dealt with by
Jos Visser

Direct line
046-4107779

Place
Geleen, October 26, 2015

Subject
Consultatie 'Andere benadering van de gaswinning'

Gezien de ernst van de problematiek t.a.v. gaswinning in Groningen steunt Utility Support Group (USG), het initiatief van het ministerie van Economische Zaken om onderzoek te verrichten in hoeverre de productie uit het Groningenveld kan worden aangepast ten einde seismologische gevaren het hoofd te bieden. In de consultatie is onderzocht of de omkering van het huidige productiesysteem, door een maximaal gebruik van kwaliteitsconversie en een minimale productie van Groningengas, toereikend is om in de vraag naar laagcalorisch gas te voorzien. Gelet op het belang van de gasvoorziening voor de USG en haar aandeelhouders in Nederland maken wij graag van de gelegenheid gebruik om aan te geven welke elementen in de vraagstelling missen, of er andere oplossingsrichtingen zijn en of de aannames gerechtvaardigd zijn.

In de eerste plaats stelt USG dat het rapport 'Onderzoek andere benadering van de gaswinning' hoofdzakelijk betrekking heeft op het aanbod van (pseudo)laagcalorisch gas, maar nauwelijks ingaat op de mogelijkheden aan de vraagzijde. De gasvraag verandert snel en de trend is dalend. In de elektriciteit sector verdringt duurzame elektriciteitsopwekking met name de gascentrales. Daarnaast worden nieuwe technieken ontwikkeld om overschot van elektriciteit om te zetten in gas. In de gebouwde omgeving wordt gas op steeds grotere schaal bespaard en/of verdrongen door restwarmte, warmtepompen en elektriciteit. Tevens wordt steeds nadrukkelijker een beroep gedaan grote energieverbruikers om na te gaan in hoeverre zij hun afname kunnen aanpassen op het aanbod in een situatie van schaarste (demand side response). De groei van energie intensieve industrie in Nederland (en Europa) stagneert hetgeen mede wordt veroorzaakt door de relatief hoge energieprijzen t.o.v. haar internationale concurrenten. USG constateert dat een steeds groter deel van de investeringsruimte van de chemie buiten Europa wordt besteed.

Door verlaging van de Nederlandse gasproductie zal de import vraag toenemen. Onduidelijk is hoe groot de opwaartse prijseffecten hiervan zullen zijn. Bij maximale conversie naar pseudo L-gas stijgt niet alleen de vraag naar H-gas, maar worden ook de conversiekosten verhaald op de eind-gebruikers. Hierdoor dreigt de Nederlandse industrie als gevolg van het laag calorische Groningen gas in een comparatief nadelige concurrentiepositie te belanden, terwijl USG en andere grote industriële gasverbruikers die direct zijn aangesloten op het Hoog calorisch gasnet zelf geen G-gas gebruiken maar door de socialisering van de kosten wel de conversiekosten mee betalen. Dit leidt vervolgens tot onvoldoende en soms perverse prikkels om tot kosten effectieve oplossingen te komen. Overigens is USG van mening dat oliemaatschappijen in de eerste plaats verantwoordelijk zijn voor aanlevering van de juiste specificatie en hiervoor ook de kosten moeten dragen. Indien NAM de verantwoordelijkheid van de conversie op zich zou nemen, verdwijnen ook veel (juridische) bezwaren die in andere onderzochte varianten van het rapport worden genoemd.

Voorts maakt USG zich al enige jaren zorgen over de deels nog onbekende gevaren van kwaliteit schommelingen van het hoog calorisch gas in het licht van de huidige MR gassamenstelling. Bij een toename van LNG met een gemiddeld hogere Wobbe Index en benutting van de volledige bandbreedte van de Wobbe Index, wordt de kans op, mogelijk ook nog onbekende, gevaren groter. Wij constateren dat ook bij de conversie naar pseudo L-gas deze effecten op H-gas onderbelicht blijven en bovendien niet alle opties zijn onderzocht. Een van de optie die USG verzoekt nader uit te werken, betreft de investering van een 'gas separation plant' om de lange koolwaterstoffen uit LNG te winnen. Hiermee kan niet alleen de Wobbe Index binnen een smalle band worden gehouden, maar wordt de Wobbe band ook verlaagd waardoor zowel de hoeveelheid H-gas voor verrijking toeneemt alsmede de hoeveelheid pseudo L-gas aanmerkelijk toeneemt. Uit het rapport blijkt dat bij een stijging van de Wobbe-Index van het huidige gemiddelde van 51,8 MJ/m³ naar 53 MJ/m³ de hoeveelheid H-gas verrijking en productie pseudo L-gas tezamen afnemen van 35 mrd m³ naar 30 mrd m³. De door GTS voorgenomen investering in een nieuw stikstofinstallatie ad € 220 mln levert bij een Wobbe Index van gemiddeld 53 MJ een vergroting van de pseudo L-gas hoeveelheid op van 'slechts' 4 mrd m³. hetgeen minder is dan een splitter. Per saldo denken wij dat hiermee niet alleen de veiligheid en (milieu) efficiency van de installaties van H-gas verbruikers toeneemt, maar tegelijkertijd een dure nieuwe stikstoffabriek achterwegen kan blijven die naar alle waarschijnlijkheid slechts gedurende enkele jaren in bedrijf zal zijn en bovendien ook uitsluitend in extreme koude perioden noodzakelijk is om de voorzieningszekerheid te waarborgen

Tabel 1: Resultaten maximale productie pseudo-L-gas, maximale productie verrijkt L-gas en theoretische behoefte aan Groningengas, uitgaande van een Wobbe-index van 51,8 - 53 MJ/m³.

Steekjaar [gasjaar]	Gevoeligheidsanalyse (Invloed Wobbe / Norg Injectie)		
	H-gas verrijking [bcm]	Pseudo-L-gas [bcm]	Groningengas [bcm]
2016	10 - 13	20 - 22	20 - 31
2017	10 - 13	20 - 22	20 - 30
2018	10 - 13	20 - 22	20 - 30
2019	10 - 13	20 - 22	20 - 30
2020	10 - 12	24 - 27	15 - 24

Een andere mogelijkheid om de productie van Groningengas vanaf 2020 terug te dringen is een versnelde ombouw in Nederland van laag naar hoog calorische gas. Deze begint volgens het NOP pas in 2030, terwijl in dat jaar de ombouw in Duitsland, België en Frankrijk al is afgerond. In deze consultatie ontbreekt de internationale context volledig. Wij verzoeken GTS aan te geven welke internationale (regionale) samenwerkingsmogelijkheden zijn onderzocht en welke inspanningen in dit kader zijn gedaan resp. welke resultaten zijn geboekt om de gezamenlijke investeringskosten ten aanzien van de transitie van laag naar hoog calorisch gas zo laag mogelijk te houden.

De inzet van een langdurig en beperkte en verantwoorde hoeveelheid Groningen gas kan in stand blijven indien dit gas een dedicated bestemming krijgt, afhankelijk van nader onderzoek als baseload, of indien mogelijk als flexibele inzet.

De conclusie luidt dat in de consultatie een aantal belangrijke varianten en ontwikkelingen ontbreekt. Een van de meest voor de hand liggende varianten is een versnelde transitie van de ombouw naar hoog calorisch gas. Voorts zijn de ontwikkelingen aan de vraagzijde onvoldoende meegenomen en worden de kosten aan de aanbodzijde ten onrechte afgewenteld op de eindgebruikers die bovendien in geval van H-gasgebruikers part nog deel hebben. Dit is niet alleen in strijd met het 'causer pay principle' maar leidt er ook toe dat de juiste prikkels bij de aanbieders van gas ontbreken en de maatschappelijk meest optimale oplossing belemmeren. Een voorbeeld is een nieuwe onrendabele stikstoffabriek waarvoor nu is gekozen in plaats van een 'gas separation plant' bij de GATE terminal. Wij dringen er op aan deze variant verder uit te werken, niet alleen vanuit de optiek van maatschappelijke kosten, maar ook ten behoeve van de veiligheid, milieuprestaties en efficiency van installaties bij eind verbruikers.

Met vriendelijke groeten

J.B.M. Visser
Managing Director USG